

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

ДАВЛАТ УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИНИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

«Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази
Тошкент – 2024

Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш бўйича услубий қўлланма Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Адолат» миллий ҳуқуқий ахборот маркази, – Т.: 2024 й. – 20 б.

Мазкур услубий қўлланма давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторингини амалга ошириш бўйича муҳим маслаҳатларни тўплаб, Ўзбекистон Республикаси мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ходимлари ва мутахассисларга ҳуқуқий ёрдам бериш мақсадида ишлаб чиқилган. Қўлланма таълим сифати мониторингини амалга ошириш ва унинг натижаларига асосан чоралар кўриш каби муҳим масалаларни қамраб олади.

Ушбу услубий қўлланма тавсиявий хусусиятга эга.

МУНДАРИЖА

Кириш.....	4
Таълим сифати мониторингини амалга ошириш тўғрисидаги қонунчилик ҳужжатлари.....	5
Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш бўйича умумий тушунчалар.....	6-7
Таълим сифати мониторингини амалга ошириш тартиби.....	7-13
Таълим сифатини мониторинг қилиш натижаларига асосан чоралар кўриш тартиби.....	13-15
Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш схемаси.....	16-18

КИРИШ

Мактаб ўқувчиларининг билими ва кўникмаларини шакллантириш, педагогларнинг сифат таркибини ошириш, дарсликлар ва ўқув методик мажмуаларни замон талаблари асосида такомиллаштириш, мактаб таълими муассасаларининг халқаро стандартларга жавоб берадиган замонавий моделларини барпо этиш мақсадида таълим сифати мониторингини амалга ошириш бўйича янгича ёндашув республикада татбиқ этилмоқда.

Шу сабабли, Адлия вазирлиги томонидан давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга оширишни ташкил этишда ягона ҳуқуқни қўллаш амалиётни жорий қилиш, шунингдек ушбу жараённи аҳолига содда ва тушунарли кўринишда етказиш мақсадида **Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш бўйича услубий қўлланма** ишлаб чиқилди. Мазкур услубий қўлланма **тавсиявий хусусиятга эга**.

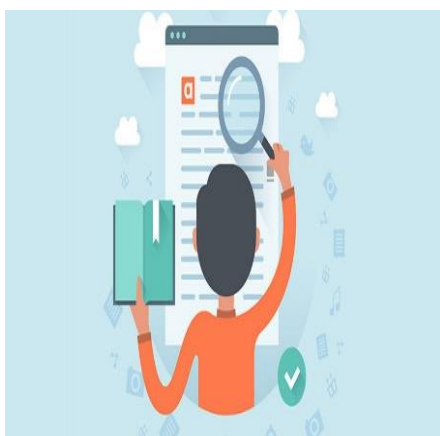
Мазкур қўлланмада давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш ва унинг натижаларига асосан чоралар кўриш тартиблари фойдаланувчилар учун содда ва тушунарли тарзда келтирилган.

ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИК ҲУЖЖАТЛАРИ

<p>1. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 23 сентябрдаги “Таълим тўғрисида”ги ЎРҚ–637-сон Қонуни</p>	
<p>2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 26 майдаги “Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги ҳамда унинг тизимидаги ташкилотлар фаолиятини самарали ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ–79-сон Фармони</p>	
<p>3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 11 майдаги “Мактабгача ва мактаб таълимини ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ–241-сон қарори</p>	
<p>4. Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 14 февралдаги “Мактабгача ва умумий ўрта таълим ташкилотларини аттестациядан ўтказиш ҳамда таълим сифати мониторингини амалга ошириш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 91-сон қарори</p>	

1-БОБ. ДАВЛАТ УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТЛАРИДА ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИНИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА УМУМИЙ ТУШУНЧАЛАР

● **Таълим сифати мониторингини амалга оширишнинг мақсади нимадан иборат?**

Таълим сифати мониторингини амалга оширишнинг мақсади давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида (кейинги ўринларда – таълим ташкилотлари) таълим сифатини таъминлашга қаратилган **тадбирларнинг самарадорлигини ошириш**, раҳбар кадрларнинг **масъулиятини кучайтириш**, педагогларнинг **касбий маҳоратини ва ўқувчиларнинг билим даражасини оширишга** кўмаклашиш ҳамда ўқитишнинг янги инновацион услубларини жорий этиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш ва амалда татбиқ этишдан иборат.

● **Таълим сифати мониторинги нималарга асосланган ҳолда амалга оширилади?**

Таълим сифатини мониторинг қилиш **хавф-хатарлар таҳлилига асосланган** ҳолда амалга оширилади.

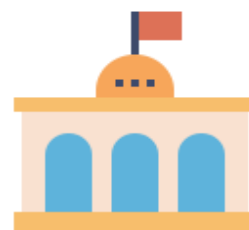
● **Хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги деганда нима тушунилади?**

Хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги деганда, таълим ташкилотларида таълим соҳасига оид ахборотлардан фойдаланган ҳолда **таълим сифати ёмонлашиш хавфининг юзага келиши ҳолатлари ва шарт-шароитларини аниқлаш** ҳамда таълим тўғрисидаги **қонунчилик ҳужжатларига риоя этилмаслигининг эҳтимолий оқибатларини баҳолаш** тушунилади.

● **Хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги қайси давлат органи томонидан амалга оширилади?**

Хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги **Мақтабгача ва мақтаб таълими вазирлиги** (кейинги ўринларда – Вазирлик) томонидан амалга оширилади.

● **Таълим сифати мониторинги қайси тамойиллар асосида амалга оширилади?**

Таълим сифати мониторинги **холислик, ошкоралик, мажбурийлик ва даврийлик тамойиллари** асосида амалга оширилади.

2-БОБ. ТАЪЛИМ СИФАТИ МОНИТОРИНГИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТАРТИБИ

● **Таълим сифати мониторинги қайси манбалар асосида амалга оширилади?**

Таълим ташкилотларида хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги қуйидагилар асосида амалга оширилади:

✓ таълим ташкилотлари туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари (таркибида умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмалари) томонидан **Вазирликнинг таълим сифати мониторинги электрон платформасига (махсус электрон платформаси) киритилган маълумотлар ва материалларни таҳлил қилиш;**

✓ таълим ташкилотларида ҳар йили амалга ошириладиган ҳамда туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари ёки Вазирликнинг ҳудудий бошқарма раҳбарларининг электрон рақамли имзоси билан **онлайн аккредитация платформасига жойлаштириб бориладиган ички баҳолаш натижаларини ҳисобга олиш;**

✓ таълим ташкилотлари **рейтинги**, шу жумладан, **“Замонавий мактаб”** ларга қўйиладиган талаблар асосида **баҳолаш натижаларини инобатга олиш;**

- ✓ **жисмоний ва юридик шахсларнинг** мурожаатлари, **оммавий ахборот воситалари ва Интернет жаҳон ахборот тармоғида** эълон қилинган материалларни ўрганиб чиқиш.

● **Таълим сифати мониторинги қайси мезонларга мувофиқ амалга оширилади?**

Хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторинги махсус электрон платформасига ички баҳолаш натижалари бўйича киритилган ҳамда Вазирликда мавжуд бўлган маълумотлар асосида белгиланган тартибда тасдиқланган **баҳолаш мезонларига** мувофиқ амалга оширилади.

● **Таълим сифати мониторингини амалга оширишда фойдаланиладиган маълумотлар махсус электрон платформага қандай тартибда жойлаштирилади?**

Хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторингини амалга оширишда фойдаланиладиган маълумот ва материаллар **таълим ташкилотлари ҳамда туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари** (таркибида умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг

масъул таркибий бўлинмалари) томонидан **ҳар йили 1 ноябрга қадар** махсус электрон платформага жойлаштирилади.

Махсус электрон платформадан фойдаланиш учун туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимларига (таркибида умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмаларига) **алоҳида логин ва пароль берилади.**

Таълим ташкилотлари ҳамда туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлими раҳбари махсус электрон платформасидан фойдаланишга **масъул бўлган ходимларни белгилайди ва уларнинг ҳисобини юритади.**

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари, оммавий ахборот воситалари ва Интернет жаҳон ахборот тармоғида эълон қилинган материаллардаги таълим сифатининг пастлигига оид маълумотлар Вазирлик томонидан таҳлил қилинади ва таълим сифати мониторингини аниқлашда ҳисобга олинади.

● Таълим сифати мониторинги қачонгача давом этади?

Таълим ташкилотларининг хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги **ҳар йили 1 декабрга қадар** Вазирлик томонидан амалга оширилади.

Зарур ҳолларда, Вазирлик бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар, шунингдек, нодавлат ташкилотлар вакилларини жалб қилган ҳолда,

маълумотларнинг ҳаққонийлигини жойига чиқиб ўрганиши мумкин.

● **Ўрганиш жараёнида маълумотларнинг нотўғрилиги аниқланганда ваколатли орган томонидан қандай чоралар кўрилади?**

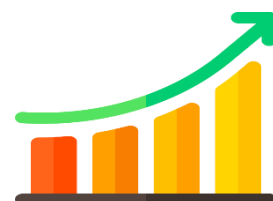
Ўрганишлар натижасида маълумотларнинг **нотўғрилиги аниқланганда**, бу ҳақда Вазирлик туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлими раҳбарини (таркибида умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмаларини) **камчилик аниқланган кундан бошлаб уч иш куни ичида огоҳлантиради** ҳамда мониторинг якуни бўйича **тақдимномада нотўғри маълумот берган шахсга нисбатан тегишли чоралар кўриш** юзасидан таклифлар беради.

● **Хавф-хатарлар таҳлилига кўра таълим ташкилотлари нечта тоифага бўлинади?**

Хавф-хатарлар таҳлилига кўра таълим ташкилотлари қуйидаги **уч тоифага бўлинади**:

- ✓ фаолият самарадорлиги **даражаси юқори**;
- ✓ фаолият самарадорлиги **даражаси ўртача**;
- ✓ фаолият самарадорлиги **даражаси паст**.

● Таълим сифати мониторингини амалга оширишда таълим ташкилотининг қайси даврдаги фаолияти инобатга олинади?

Хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторингини амалга оширишда таълим ташкилотининг ҳисобот давридаги **бир йиллик фаолияти ҳисобга олинади** ва индикатор ўзгариши динамикаси бўйича тегишли йўналишда таълим сифатининг ошишига кўра **баҳо берилади**.

● Қайси ҳолатда таълим ташкилотининг фаолият самарадорлиги даражаси юқори деб топилади?

Таълим ташкилоти хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторингини баҳолаш мезонлари бўйича **умумий баллнинг 70 фоизи ва ундан кўп балл тўпласа**, унинг фаолият самарадорлиги даражаси **юқори деб ҳисобланади**.

Бунда таълим ташкилотининг фаолият самарадорлиги даражаси юқори деб ҳисобланиши учун мониторинг ўтказиладиган йилда жисмоний ва юридик шахсларнинг муурожаатлари, оммавий ахборот воситалари ва Интернет жаҳон ахборот тармоғида таълим сифатининг пастлиги тўғрисида ўз тасдиғини топган бирорта ҳам хабар мавжуд бўлмаслиги лозим.

● Қайси ҳолатда таълим ташкилотининг фаолият самарадорлиги даражаси паст деб топилади?

Таълим ташкилоти хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторингини баҳолаш мезонлари бўйича умумий баллнинг **30 фоизи ва ундан кам балл тўпласа**, унинг фаолият самарадорлиги даражаси **паст деб ҳисобланади**.

● Қайси ҳолатда таълим ташкилотининг фаолият самарадорлиги даражаси ўртача деб топилади?

Фаолият самарадорлиги даражаси юқори ёки паст деб ҳисобланмаган, яъни таълим сифати мониторингини баҳолаш мезонлари бўйича умумий баллнинг **31 — 69 фоизи оралигида тўплаган таълим ташкилотининг** фаолият самарадорлиги даражаси **ўртача деб ҳисобланади**.

● Фаолият самарадорлиги даражаси юқори ва паст деб топилган таълим ташкилотларининг рўйхати қачон тасдиқланади?

Хавф-хатарлар таҳлилига асосланган таълим сифати мониторинги натижасига кўра фаолияти самарадорлиги даражаси юқори ва паст деб топилган таълим ташкилотларининг рўйхати Вазирлик томонидан **ҳар йили 20 декабрга қадар тасдиқланади**.

● Қайси ҳолатда таълим сифати мониторингини ташкил этишга мораторий жорий этилади?

Фаолияти самарадорлиги даражаси **кетма-кет уч йил давомида юқори бўлган** таълим ташкилотларида хавф-хатар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторингини ташкил этишга **уч йил муддатга мораторий жорий қилинади** (потенциал коррупциоген ҳолатлар бундан мустасно).

Таълим ташкилотларининг фаолият самарадорлиги даражаси **ҳар йили 30 декабрга қадар** Вазирликнинг расмий веб-сайтида эълон қилинади.

Қайси турдаги таълим ташкилотларининг фаолияти ваколатли орган томонидан жойига чиққан ҳолда ўрганилади?

Хавф-хатарлар таҳлиliga асосланган таълим сифати мониторинги натижаларига кўра **фаолияти самарадорлиги даражаси паст деб топилган** таълим ташкилотларининг фаолияти Вазирлик томонидан **алоҳида режага мувофиқ жойига чиққан ҳолда** ўрганилади.

Жойига чиқиб ўрганиш натижалари асосида таълим ташкилотининг фаолиятига оид маълумотнома тайёрланиб, тегишлилиги бўйича вазирлик, идора ёки ҳокимликларга тақдим этилади.

3-БОБ. ТАЪЛИМ СИФАТИНИ МОНИТОРИНГ ҚИЛИШ НАТИЖАЛАРИГА АСОСАН ЧОРАЛАР КЎРИШ ТАРТИБИ

Таълим ташкилотининг фаолияти самарадорлигини яхшилаш бўйича қандай чоралар кўрилади?

Жойига чиқиб ўрганиш натижалари бўйича тайёрланган маълумотнома асосида туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлими (умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмалари) томонидан **таълим ташкилоти учун унинг фаолияти самарадорлигини яхшилаш бўйича “Йўл харитаси”** (“Йўл харитаси”) ишлаб чиқилади.

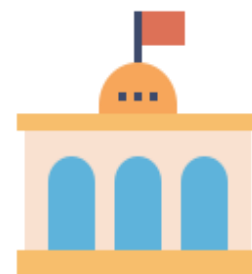

“Йўл харитаси” тегишли **туман (шаҳар) ҳокимлиги** ҳамда **мактабгача ва мактаб таълими бўлими** томонидан тасдиқланади.

“Йўл харитаси”да ундаги чора-тадбирларнинг хусусиятидан келиб чиқиб, амалга ошириладиган **вазифаларнинг ижрочилари ва аниқ муддатлари белгиланади.**

● “Йўл харитаси”да белгиланган чора-тадбирлар бажарилиши ким томонидан ташкил этади, назорат қилинади?

Тегишли **туман (шаҳар) ҳокимликлари** ҳамда **мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари** (умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмалари) “Йўл харитаси”да белгиланган чора-тадбирлар ўз вақтида ва сифатли **бажарилишини ташкил этади** ҳамда унинг ижроси юзасидан таълим ташкилотига кўмаклашади.

Ҳудудий мактабгача ва мактаб таълими бошқармалари “Йўл харитаси” да белгиланган чора-тадбирлар унда белгиланган муддатларда **амалга оширилишини назорат қилиб боради.**

Туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари (умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмалари) “Йўл харитаси” бўйича амалга оширилган ишлар тўғрисидаги маълумотлар ва материалларни **Вазирликнинг махсус электрон платформасига жойлаштириб боради.**

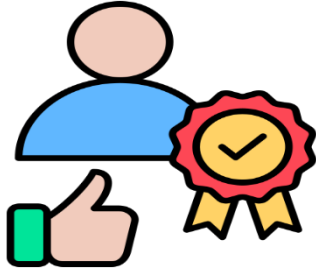
Заруратга кўра, Вазирлик томонидан таълим ташкилотининг фаолиятига оид маълумот ва материаллар жойига чиққан ҳолда ўрганилиши мумкин.

“Йўл харитаси”нинг ижроси юзасидан Вазирликнинг ҳудудий бошқармалари қандай чоралар кўради?

Вазирлик ҳудудий бошқармалари “Йўл харитаси”нинг ижроси юзасидан:

- туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимларига топшириқларни кечиктириб бажарган ёки лозим даражада бажармаган таълим ташкилотлари раҳбарларининг масъулиятини ошириш, уларга нисбатан интизомий жазо чоралари қўллаш ҳамда таълим ташкилотларида таълим сифатини яхшилаш бўйича ишларни ташкил этишда кўмаклашиш тўғрисида Вазирликка маълумотномалар киритади;
- таълим ташкилотини аттестациядан ўтказиш режасига киритади ва навбатдан ташқари аттестациядан ўтказади.

● **Махсус электрон платформага киритилган маълумотларнинг ҳаққонийлигига кимлар масъул ҳисобланади?**

Махсус электрон платформага киритилган таълим ташкилотларига оид маълумотларнинг ҳаққонийлигига тегишлилиги бўйича **мактабгача ва мактаб таълими ҳудудий бошқармалари, туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлими** (умумий ўрта таълим ташкилотлари бўлган бошқа вазирлик ва идораларнинг масъул таркибий бўлинмалари) ҳамда **таълим ташкилотлари раҳбарлари** масъул ҳисобланади.

Давлат умумий ўрта таълим ташкилотларида таълим сифати мониторингини амалга ошириш СХЕМАСИ

Босқичлар	Субъектлар	Тадбирлар	Муддатлар
I. Таълим сифати мониторингини амалга ошириш			
1-босқич	Тизимида умумий ўрта таълим ташкилоти бўлган бошқа вазирлик ва идоралар, туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари	Таълим даражаси паст бўлган умумий ўрта таълим ташкилотларини аниқлашда фойдаланиладиган маълумот ва материалларни Мактабгача ва мактаб таълими вазирлиги (кейинги ўринларда — Вазирлик) томонидан юритиладиган махсус электрон платформага жойлаштириш.	Ҳар йили 1 ноябрга қадар
2-босқич	Вазирлик	Махсус электрон платформага жойлаштирилган маълумотларни, умумий ўрта таълим ташкилотлари рейтинг натижалари, «Замонавий мактаб»ларга қўйиладиган талаблар асосида баҳолаш натижалари, жисмоний ва юридик шахсларнинг таълим сифатининг пастлигига доир муурожаатларини, оммавий ахборот воситалари ва Интернет жаҳон ахборот тармоғида эълон қилинган материаллардаги таълим сифатининг пастлигига оид маълумотларни хавф-хатарлар таҳлилига асосланган мониторингини амалга ошириш.	Ҳар йили 1 декабрга қадар
3-босқич	Вазирлик	Хавф-хатарлар таҳлилига асосланган мониторинг	Ҳар йили 20 декабрга қадар

		<p>натижаларига кўра фаолият самарадорлиги юқори ва паст деб ҳисобланган умумий ўрта таълим ташкилотлари рўйхатини тасдиқлаш.</p> <p>Фаолият самарадорлиги даражаси юқори ва паст бўлган умумий ўрта таълим ташкилотлари рўйхатини расмий веб-сайтида эълон қилиш.</p>	<p>Ҳар йили 30 декабрга қадар</p>
--	--	--	--

4-босқич	Вазирлик	<p>Фаолият самарадорлиги паст деб ҳисобланган умумий ўрта таълим ташкилотларининг фаолиятини жойига чиққан ҳолда ўрганади ҳамда ўрганиш натижаларига оид маълумотномани тайёрлаб, тегишлилиги бўйича вазирлик ёки идорага тақдим этиш.</p>	<p>Алоҳида режага мувофиқ</p>
----------	----------	--	--------------------------------------

II. Таълим сифатини мониторинг қилиш натижаларига асосан чоралар кўриш

5-босқич	<p>Тизимида умумий ўрта таълим ташкилоти бўлган бошқа вазирлик ва идоралар, туман (шаҳар) мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари</p>	<p>Фаолият самарадорлиги паст деб ҳисобланган умумий ўрта таълим ташкилотларининг ҳар бири учун алоҳида фаолият самарадорлигини яхшилаш юзасидан «йўл харитаси»ни ишлаб чиқиш.</p>	<p>Маълумотнома тақдим этилгандан бошлаб 5 кун муддатда</p>
----------	---	--	--

6-босқич	<p>Вазирлик ва тегишли туман (шаҳар) ҳокимликлари</p>	<p>Фаолият самарадорлиги паст деб ҳисобланган умумий ўрта таълим ташкилотларининг ҳар бири учун алоҳида фаолият самарадорлигини</p>	<p>«Йўл харитаси» тақдим этилгандан</p>
----------	--	---	--

		яхшилаш юзасидан «йўл харитаси»ни тасдиқлаш.	бошлаб 5 кун муддатда
7-босқич	Тегишли туман (шаҳар) ҳоқимликлари ва мактабгача ва мактаб таълими бўлимлари	«Йўл харитаси»да белгиланган чора-тадбирларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини ташкил этади ҳамда унинг ижроси юзасидан умумий ўрта таълим ташкилотига кўмаклашиш.	«Йўл харитаси»да белгиланган муддатларда
8-босқич	Вазирлик	«Йўл харитаси»да белгиланган чора-тадбирларнинг ижросини назорат қилиш.	«Йўл харитаси»да белгиланган муддатларда